

ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของ นักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงินยูนนานประเทศจีน

A Study of Pragmatics Failure in Using of Thai Language, Intercultural Communication of Chinese Students from Yunnan Financial Econo- mics University, China

ณัฐมาภรณ์ เดชราช¹

Natchaporn Dechrach¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงินยูนนานประเทศจีน ชั้นปีที่3 จำนวน24 คน จากการเขียนบทแนะนำตัวเองและการสังเกตการณ์บทสนทนาระหว่างผู้สอนชาวไทยกับนักศึกษาชาวจีนในชั้นเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่าข้อบกพร่องที่ปรากฏสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเด็น คือ1) การใช้คำนามและคำสรรพนามไม่ถูกต้องเหมาะสม 2) ลักษณะประโยคแบบภาษาแม่ (ภาษาจีน) 3) ลักษณะการใช้คำผิดความหมาย 4) ลักษณะการใช้คำผิดระดับและกาลเทศะ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอจากผลการศึกษารั้งนี้เพื่อลดข้อบกพร่องและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน ได้แก่ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีนไปพร้อมกันควบคู่ไปกับการสอนหลักวัจนปฏิบัติศาสตร์ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนทราบกลวิธีและกระบวนการคิดของเจ้าของภาษาในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ : ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม นักศึกษาจีน

ABSTRACT

This study aims to explore pragmatic failures in using Thai language for intercultural communication among 24 Chinese students who were studying in the third year from Yunnan University of Finance and Economics, China. An analysis of self-introduction essays and observation on conversations between Thai teachers and Chinese students in class were employed. The results derived from descriptive analysis revealed that the pragmatic failures could be classified into four dimensions: 1) an inappropriate use of nouns and pronouns 2) a contamination of (Chinese) mother-tongue sentences 3) a usage of incorrect-meaning terms 4) a utilization of words for unsuitable levels and contexts. In order to reduce deficiencies and increase learning efficiency of the learners, this study suggests that a promotion of cultural learning and language skills

¹ NATCHAPORN DECHRACH, China, Shanghai International Studies University, School of Chinese Studies and Exchange, PhD.candidate

development in communicating across Thai-Chinese cultures, together with a principal pragmatic teaching, would encourage students to learn techniques and thinking process of native speakers in various communicative situations and to apply these skills effectively in the future.

Keywords : Pragmatic failure, intercultural communication, Chinese students

บทนำ

การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้หรือความรู้สึนึกคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยผ่านช่องทางการสื่อสารและมีการตอบสนองต่อถ้อยคำภาษาหรือการกระทำที่ติดต่อกับสื่อสารระหว่างกัน ปฏิกริยาตอบสนองอาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบอาจเข้าใจความหมายหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทักษะทางภาษา ความรู้ ทัศนคติ ระบบสังคมและวัฒนธรรมของผู้สื่อสารล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารซึ่งการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) ก็เป็นรูปแบบการสื่อสารประเภทหนึ่งที่จะเข้ามามีบทบาทกับมนุษย์ในสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับคนต่างชาติ ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมความหลากหลายเช่นนี้ทำให้ลักษณะของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมยากกว่าการสื่อสารกับคนในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน และวิธีการสื่อสารที่ใช้ภาษาไม่ว่าเป็นการแปลงเสียงการทำสัญลักษณ์ด้วยภาพหรือตัวอักษร การแสดงออกก็กิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จึงถือว่ามีความสำคัญต่อมนุษย์ในการดำรงชีวิตประจำวัน ต่อสังคมต่อการเมืองการปกครองต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ ฯลฯ และสถานที่แห่งหนึ่งที่มีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คือ ภายในสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้สอนและนักศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการสื่อสาร ฉะนั้นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะสังคมพหุวัฒนธรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นก็จะต้องมีการสื่อสาร ซึ่งอาจใช้ภาษา ถ้อยคำหรือใช้ท่าทางในการสื่อความเข้าใจกัน ปัจจุบันเราปฏิเสธไม่ได้ถึงบทบาทอันสำคัญของภาษาไทย ที่มี

ผู้เรียนชาวจีนให้ความสนใจเรียนมากที่สุดในบรรดาภาษาประเทศเพื่อนบ้าน และการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยก็ยังมีปัญหาในการสื่อสารอยู่พอสมควร เนื่องจากผู้ใช้ภาษาไทยไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง นอกจากอุปสรรคในการเรียนการสอนที่ทำให้การใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนต้องประสบปัญหา เช่น การใช้คำผิด การใช้ประโยคผิด ไวยากรณ์ผิด ฯลฯ และอีกปัญหาหนึ่งของนักศึกษาจีนที่พบคือข้อบกพร่องที่เกิดจากการใช้ภาษาไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะหรือแม้กระทั่งเกิดการใช้ภาษาไม่สุภาพ ฯลฯ ซึ่งเหล่านี้ในบริบทของสังคมไทยบางครั้งอาจเกิดผลทางด้านลบมากกว่าการใช้ไวยากรณ์ผิดก็เป็นได้ เช่น การใช้คำสรรพนามแทนตัวเองเมื่อพูดกับอาจารย์ผู้สอนว่า “ดิฉันลืมเอาการบ้านมาส่ง” หรือแม้กระทั่งประโยคข้อความธรรมดาจากเจตนาที่ต้องการให้เป็นเพียงการบอกเล่า แต่หากใช้ผิดไปว่า “ไม่ว่าหนูถามอะไรคนไทยก็ต้องช่วยหนู” อาจจะเป็นการออกคำสั่งไป ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนอีกด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับ Selmer. J (2006 : 368) ที่ได้กล่าวไว้ว่าภาษาเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการสื่อสารและการปรับตัวของคนที่ไม่เคยมาอยู่ใหม่ อีกทั้งการไม่เข้าใจและไม่รู้ภาษาที่ใช้กันเป็นอุปสรรคและปัญหาของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมด้วย

ดังนั้นการศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงิน Yunnan ประเทศจีน โดยศึกษาสาเหตุของข้อบกพร่องและนำผลการศึกษาที่ได้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนให้ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการสื่อสารทั้งต่อบุคคลสถานที่และบริบทที่เกิดขึ้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อ

เป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงินนานาชาติประเทศจีน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนให้ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการสื่อสารทั้งต่อบุคคลสถานที่และบริบท

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) หมายถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนชาวไทยกับนักศึกษาชาวจีน โดยการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการสื่อสารโดยเฉพาะในเวลาเรียนเวลาสอนในรายวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย

ข้อบกพร่องเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ (pragma linguistic failure) หมายถึงข้อบกพร่องที่เกิดจากภาษาที่ผู้ใช้เจ้าของภาษาใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับเจ้าของภาษาสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ การออกเสียงผิดการใช้ไวยากรณ์อย่างเลินเล่อรวมถึงการเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เกิดความขัดข้องในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พอๆกับการไม่เลือกรูปแบบการสนทนาและลีลาภาษาที่เป็นที่ยอมรับในหมู่ของเจ้าของภาษา

ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม (socio-pragmatic failure) หมายถึงข้อบกพร่องที่เกิดจากการที่นักศึกษาจีนไม่ทราบและ/หรือไม่เข้าใจเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาโดยใช้ถ้อยคำภาษาไทยในสถานการณ์ต่างๆ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์หรือหลักการใช้ภาษาที่ชาวไทยโดยทั่วไปในสังคมยอมรับกัน โดยมีลักษณะสำคัญคือเป็น

ภาษาที่ไม่สมบูรณ์แบบเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาที่ผู้เป็นเจ้าของภาษาใช้โดยทั่วไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อกล่าวถึงข้อบกพร่องซึ่งเกิดจากการที่ผู้ใช้เจ้าของภาษา (non-native speaker) ใช้ภาษาผิดและสิ่งที่ผู้คนมักจะนึกถึงเป็นอันดับแรกๆ คือข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎเกณฑ์ทางภาษาด้วยเหตุที่ว่าเมื่อใดก็ตามที่ผู้พูดจำเป็นต้องกล่าวถ้อยคำที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของตนก็ย่อมเป็นไปได้ว่าถ้อยคำนั้นจะมีความไม่สมบูรณ์ทางภาษาบางประการ แต่การศึกษาความเข้าใจผิดหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมศัพท์เฉพาะคำว่าข้อบกพร่อง (failure) ในกรอบของภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติและวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมเป็นความตั้งใจของโหม่สกีที่ต้องการสนับสนุนว่านักวัจนปฏิบัติศาสตร์มักมองว่าการใช้กลวิธีการสื่อสารที่ไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมเป็นคนละสิ่งกับการใช้ภาษาที่ผิดพลาดไวยากรณ์ซึ่งสามารถระบุ “ถูก” หรือ “ผิด” ได้อย่างชัดเจนกว่าเจ้าของภาษามักจะมองว่าการใช้ไวยากรณ์ผิดเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจและเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนยังมีทักษะทางภาษาที่ไม่เพียงพอ (ทรงธรรม, 2550 : 262) แต่ว่าการที่ผู้เรียนมีข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ทั้ง 2 ชนิดนี้มีแนวโน้มที่จะทำให้เจ้าของภาษามีทัศนคติในแง่ลบรุนแรงไปมากกว่านั้นไม่ว่าจะเป็นถูกมองว่าผู้พูดเป็นคนที่ไม่น่าคบเป็นคนก้าวร้าวเป็นคนไม่มีมารยาทหรือไร้ศีลธรรม ฯลฯ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Jiang, X. (2006 : 407-419) แสดงให้เห็นว่าข้อบกพร่องเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการใช้ภาษาไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารได้มากเท่ากับข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนาสอดคล้องกับการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษา Kasper and Rose (2002) ที่สนับสนุนว่าการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นพิจารณาแต่เพียงความผิดพลาดทางด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษาไม่เพียงพอสำหรับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมหรือแม้กระทั่งงานวิจัยของ Lan (2014 : 23) ที่กล่าวว่า การเรียนภาษาไทยไม่ใช่ว่าจะ

เป็นเรื่องง่ายๆธรรมดาหรือเป็นแค่การพิจารณาเฉพาะด้านไวยากรณ์ สระ สัทอักษรหรือวรรณยุกต์เท่านั้น แต่การเรียนภาษาไทยผู้เรียนก็ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมและเข้าใจการนำภาษาไปใช้ให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีของดวงทิพย์และพัชรภา (2557 : 75-86) หรืองานวิจัยเรื่องการผลกระทบของการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวของครูชาวจีนที่สอนภาษาจีนในกรุงเทพมหานครของHuang (2556) หรืองานวิจัยของจินดารัตน์ (2553 : 57) ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม : กรณีศึกษาการใช้ภาษาไทยของผู้พูดชาวอเมริกันและชาวจีนที่นำเสนอข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์กรณีต่างๆ รวมไปถึงบทโน้ตค้นทางสังคมที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนาและข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา เพราะในการสื่อสารจริงนั้นเรามักจะพบข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับเจตนามากกว่าข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องทางภาษาเพียงอย่างเดียว และในส่วนการศึกษาข้อบกพร่องด้านการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติที่มีผู้ทำวิจัยไว้มากมายอยู่แล้วนั้น ส่วนมากจะปรากฏในด้านข้อบกพร่องเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ เช่นงานวิจัยของนวลทิพย์ (2551 : 154) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศซึ่งพบว่าปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่โดยเฉพาะปัญหาการออกเสียงสระ และพยัญชนะ ส่วนปัญหาเรื่องคำความหมายของคำและโครงสร้างประโยคนั้นมีทั้งที่เกิดจากการแทรกแซงจากภาษาแม่และที่เกิดจากพฤติกรรมการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาต่างประเทศโดยทั่วไปหรืองานวิจัยของนิภา (2553 : 134) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษา

นักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยกรุงเทพพบว่านักศึกษาจีนมีปัญหาเรื่องทักษะการเขียนมากที่สุดอาจเป็นเพราะการเขียนเป็นกระบวนการกลั่นกรองเรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสาร การสะกดคำถูกต้องเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ แต่คำที่เลือกใช้จะต้องเหมาะสมกับระดับของภาษาและสอดคล้องกับบริบทด้วย ซึ่งปัญหาสำคัญของนักศึกษาคือเรื่องคำศัพท์ทั้งการรู้คำศัพท์น้อยสะกดคำศัพท์ผิดไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ไม่รู้วิธีใช้คำศัพท์และลักษณะคำศัพท์ทำให้ใช้คำศัพท์ผิด โดยเฉพาะศัพท์ยากหรือคำศัพท์พิเศษที่ไม่คุ้นเคยและศิวริน แสงอาวุธ. (2560 : 133) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนานประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนานประเทศจีนมีสามประเด็น คือข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ ข้อผิดพลาดในการใช้คำและข้อผิดพลาดในการสร้างประโยค

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์และการตีความประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรภาษาไทยโครงการต่อเนื่อง 2+1+1 จากมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงินยูนนานประเทศจีนภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 คน เพศชาย 6 คน เพศหญิง 18 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ 2 วิธี ได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทแนะนำตนเองของนักศึกษาทั้ง 24 ฉบับแล้วผู้วิจัยตรวจวิเคราะห์จำแนกข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในงานเขียน โดยกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาของ Thomas (1987) และจากการสังเกตการณ์และจดบันทึกบทสนทนาในห้องเรียนระหว่างอาจารย์ผู้สอนชาวไทยกับ

นักศึกษาชาวจีน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลรวบรวมข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์จำแนกเป็นประเด็นข้อบกพร่องในแต่ละด้านและเสนอแนวทางแก้ไขที่ถูกต้องควบคู่กันไป โดยลักษณะการวิเคราะห์เป็นแบบพรรณนากตัวอย่างประกอบและให้ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์การเงินยูนนานประเทศจีน ผ่านงานเขียนบทแนะนำตัวเองทั้ง 24 ชิ้นงานของนักศึกษาชาวจีนและจากการสังเกตการณ์และจดบันทึกบทสนทนาในห้องเรียนผลของการศึกษาปรากฏ ดังนี้

ข้อบกพร่องเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ (pragma linguistic failure) หมายถึงข้อบกพร่องอันเกิดจากการที่ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์หรือหลักการใช้ภาษาไทยที่เจ้าของภาษาโดยทั่วไปยอมรับ Leech (1981) ซึ่งเน้นพิจารณาการตีความเจตนาโดยอาศัยรูปภาษาและการใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ประกอบ เช่น การออกเสียงผิด การใช้คำผิด หรือการเรียบเรียงประโยคผิดหลักวากยสัมพันธ์ จริงอยู่ที่ภาษาไทยมิได้มีกฎเกณฑ์หรือหลักการใช้ภาษาที่ชัดเจนตายตัวมากเท่ากับภาษาตะวันตกบางภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมันและภาษาฝรั่งเศส ฯลฯ กระนั้นเจ้าของภาษาไทยส่วนใหญ่จะสามารถพิจารณาได้ว่าในแต่ละสถานการณ์ผู้พูดควรใช้ถ้อยคำใดจึงจะถือว่าถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงต้องตระหนักว่าเมื่อไรสามารถพูดได้เมื่อไรควรหยุดพูด สามารถพูดในสิ่งใดได้บ้างควรใช้น้ำเสียงและภาษาอ้อมอย่างไร ตัวอย่างที่ผู้วิจัยจัดให้อยู่ในกลุ่มนี้เป็นข้อบกพร่องที่

เกี่ยวข้องกับความต้องการทางภาษาเพียงอย่างเดียวซึ่งไม่ทำให้เจตนาของผู้พูดผิดเพี้ยนไปจนเกิดความเข้าใจผิดรายละเอียดดังตารางที่ 1

ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม (socio-pragmatic failure)

หมายถึงข้อบกพร่องที่เกิดจากการที่นักศึกษาจีนไม่ทราบและ/หรือไม่เข้าใจเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษาเพื่อสื่อเจตนาโดยใช้ถ้อยคำภาษาไทยในสถานการณ์ต่างๆ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์หรือหลักการใช้ภาษาที่ชาวไทยโดยทั่วไปในสังคมยอมรับกัน โดยมีลักษณะสำคัญคือเป็นภาษาที่ไม่สมบูรณ์แบบเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาที่ผู้เป็นเจ้าของภาษาใช้ ทั้งนี้ตามแนวคิดของโทมัสจะมุ่งเน้นพิจารณาว่าผู้เรียนยึดถือเงื่อนไขทางสังคมและแนวคิดที่เกี่ยวกับภาษาสุภาพต่างๆ ในลักษณะเดียวกันกับเจ้าของภาษาหรือไม่อย่างไร เป็นต้นว่าหากพิจารณาปัจจัยเรื่องอำนาจและระยะห่างทางสังคม หากผู้เรียนภาษาไทยชาวจีนนำกฎการใช้ภาษาที่เป็นแบบฉบับของสังคมตนมาใช้เมื่อพูดภาษาไทย ในการใช้สรรพนามบุรุษที่สองแทนตัวผู้พูดกับครูหรืออาจารย์ผู้สอนว่า “ฉัน” หรือ “ดิฉัน” ก็อาจจะทำให้ผู้สอนชาวไทยรู้สึกว่าเป็นการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้เขียนยังคงกล่าวถึงข้อบกพร่องจากการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นข้อบกพร่องเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติหรือข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม เนื่องจากเห็นว่าไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามข้อบกพร่องทั้งสองด้านนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้โดยสิ้นเชิง เนื่องจากในบางครั้งการถ่ายทอดภาษาของผู้เรียนอาจเป็นผลมาจากข้อบกพร่องทั้งสองประเภทพร้อมกัน ดังนั้นในส่วนนี้ผู้เขียนจึงจะยกตัวอย่างข้อบกพร่องในระดับคำ โดยการจัดเรียงลำดับความบกพร่องที่ปรากฏจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน

ลำดับ	ลักษณะข้อบกพร่องที่ปรากฏ	ตัวอย่าง
1	คำนามและคำสรรพนาม	สวัสดีครับ ฉันชื่อจีนชื่อ Chen Yi ฉันอายุยี่สิบปีครับ ฉันไม่มีพี่น้องกันครับ ฉันมักชอบฟังเพลงเพื่อชมภาพยนตร์ครับ ฉันชอบเที่ยวและเปิดครับ ฉันชอบชายหาดและทะเลมันทำให้ฉันรู้สึกอิสระครับ ฉันมีเพื่อนมากมายในประเทศจีนครับ ฉันมาเมืองไทยหลังจากที่ฉันคิดถึงพวกเขาครับ หนูไปเมืองไทยเรียนภาษาไทยเพราะว่าฉันอยากเรียนภาษาไทยได้ดี ผมได้เรียนภาษาไทย2ปีแล้วแต่ภาษาไทยของฉันไม่ดี คุณพ่อของคุณแม่ไม่มีอาชีพเขวเป็นชาวนาคะ แม่ของฉันเป็นแม่บ้านเธออายุ44ปี
2	ประโยคแบบภาษาแม่ (ภาษาจีน)	ไม่ว่าหนูถามอะไรขอช่วยอะไรคนไทยก็ต้องช่วยหนู นี่อาจจะแปลกแต่ฉันรู้สึกว่นิยมของทุกคนไม่เหมือนกัน บางทีเพื่อเล่นเกมฉันสละคุยกันกับเพื่อน ดิฉันมาจากเมืองจีนมณฑลยูนนาน ฉันหวังว่าปีนี้จะสามารถรับก้าวหน้าที่ใหญ่ได้คะ ฉันชื่อจุฑามาศมีอายุสิบเก้าปีนี้ ฉันรู้สึกว่าหยกไม่เพียงแต่สวยเท่านั้นหากยังให้ฉันมีความสุขคะ
3	ใช้คำผิดความหมาย	ตอนแรกผมไม่ชอบภาษาไทยภายหลังผมรู้สึกว่คนไทยน่าสนใจมาก ฉันชอบภาษาไทยแม้ว่าระดับของฉันไม่สูง คุณปู่คุณย่าก็สุขภาพด้วย หนูหวังเป็นอย่างยิ่งว่าอาจารย์สามารถจัดนิทรรศการได้ ฉันเห็นว่าผิดหมายความว่าบุคลิกภาพของคน
4	ใช้คำผิดระดับและผิดกาลเทศะ	ครอบครัวของหนูใหญ่นิดหนึ่งอะ อันที่จริงนะหนูไม่ไหวเท่าไรอะนะ ก็หวังว่าดิฉันกับอาจารย์จะกลายเป็นเพื่อนกัน

การอภิปรายผล

จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในตารางที่ 1 พบว่าลักษณะของข้อบกพร่องที่ปรากฏมากที่สุดคือการใช้คำนามและคำสรรพนามไม่ถูกต้องเหมาะสม และรองลงมาคือลักษณะประโยคแบบภาษาแม่(ภาษาจีน) ลักษณะการใช้คำผิดความหมายและลำดับสุดท้ายคือลักษณะการใช้คำผิดระดับและผิดกาลเทศะโดยผู้วิจัยขออภิปรายเป็นประเด็นดังนี้

การใช้คำนามและคำสรรพนามไม่ถูกต้องเหมาะสม

ข้อบกพร่องภายใต้บริบทของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน โดยการยึดถือตามค่านิยมและแบบแผนทางสังคมไทยและค่านิยมรวมต่อการเลือกใช้ถ้อยคำ เป็นที่ทราบกันดีว่าส่วนใหญ่แล้วผู้คนในสังคมมักจะไม่เท่าเทียมกัน (inequality) ในแง่มุมต่างๆ อันเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นฐานะทางการเงินฐานะทางสังคมความอาวุโส ฯลฯ ความไม่เท่าเทียมกันส่งผลให้การสื่อสารระหว่างผู้คนมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ในบริบทของสังคมไทยระหว่างครูผู้สอนชาวไทยและนักศึกษาชาวจีนก็เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่าข้อบกพร่องของการใช้คำนามและคำสรรพนามเกิดขึ้นมากที่สุด เช่น

- (1) สวัสดิ์ครับ ฉันชื่อจีนชื่อ Chen Yi
ถูกต้องควรเป็น [+ชาย] สวัสดิ์ครับ
ผมชื่อจีนชื่อ Chen Yi
[+หญิง] สวัสดิ์คะ หนูชื่อจีนชื่อ Chen Yi
- (2) ฉันไม่มีพี่น้องครับ ถูกต้องควรเป็น
[+ชาย] ผมไม่มีพี่น้องครับ
[+หญิง] หนูไม่มีพี่น้องคะ

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 คำว่า “ดิฉัน” หรือ “ฉัน” (我 wo= 女性) สรรพนามแทนตัวผู้พูดเพศหญิงที่สำคัญในบริบทนี้คือผู้พูดที่เป็นนักศึกษาเพศหญิง โดยปกติในสังคมไทยนักศึกษามักจะใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “หนู” กับครูหรืออาจารย์ผู้สอนซึ่งแสดงถึงการเคารพนอบน้อมมีมารยาทรู้กาลเทศะโดยทั่วไป

สรรพนาม “ดิฉัน” ใช้สำหรับผู้พูดเพศหญิงในวัยผู้ใหญ่และมักใช้ในบริบททางการหรือกึ่งทางการ ส่วนสรรพนามบุรุษที่ 2 คำว่า “คุณ” (你 ni) ซึ่งคำนี้ในภาษาจีนไม่ได้ระบุหรือจำเพาะว่าใช้กับเพศใดชัดเจน) ดังนั้นเมื่อใช้เป็นสรรพนามแทนครูหรืออาจารย์ผู้สอนจึงไม่เหมาะสมกับบริบทและบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ในสังคมไทย ลักษณะเฉพาะของสังคมไทยเมื่อนักเรียนนักศึกษาต้องพูดหรือสื่อสารกับครูหรืออาจารย์มักจะใช้คำสรรพนามแทนตัวผู้พูดเพศหญิงโดยใช้ “หนู” และเพศชายใช้ “ผม” นอกจากนั้นยังต้องมีคำลงท้ายด้วยคำว่า “ครับ” [+ชาย] และ “ค่ะ” [+หญิง] แต่จะไม่ใช้ปะปนกันจึงนับว่าถูกต้องตามแบบแผนการใช้ภาษาไทย Kwanjai, et al. (2018 : 159) ผู้เขียนเห็นว่าสำหรับประเด็นนี้อาจารย์ผู้สอนควรแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในทันทีและอธิบายถึงวิธีการใช้คำสรรพนามเรียกขานในภาษาไทยรวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสอดแทรกและเพิ่มการฝึกฝนในสถานการณ์ต่างๆตามบริบทในสังคมไทยให้มากขึ้น

2. ลักษณะประโยคแบบภาษาแม่ (ภาษาจีน)

แม้ว่านักภาษาศาสตร์จะจัดภาษาไทยและภาษาจีนเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลเดียวกันคือตระกูลจีน-ทิเบต (Sino Tibetan family) ประกอบกับภาษาทั้งสองมีลักษณะเหมือนกันคือเป็นภาษาคำโดดและมีเสียงวรรณยุกต์แต่ภาษาไทย มีเอกลักษณ์ทางด้านโครงสร้างภาษา หลักภาษาและหน่วยเสียงที่ต่างจากภาษาจีนจึงอาจทำให้นักศึกษาชาวจีนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องได้ ภาษาเดิมของผู้เรียนจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สอง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบจากวัฒนธรรมของการแปลความหมายจากคำศัพท์ภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งผลจากงานวิจัยชิ้นนี้พบข้อบกพร่องในลักษณะประโยคแบบภาษาแม่ เช่น

- (3) “ไม่ว่าหนูถามอะไรขอช่วยอะไรคนไทยก็ต้องช่วยหนู” มาจากประโยคภาษาจีน

(不管我问什么，要帮忙什么，泰国人也要帮我)

ควรแก่เป็น

ไม่ว่าหนูถามอะไรหรือขอความช่วยเหลือ
อะไรคนไทยก็(ยินดี)ให้ความช่วยเหลือ

จากเจตนาของนักศึกษาที่ต้องการเขียน
เพื่อบอกเล่าธรรมชาติอาจจะกลายเป็นคำสั่งโดยไม่รู้ตัว
ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ฟังมองว่าเป็นการไม่สุภาพในการใช้
ภาษาพูดเช่นนี้ได้ ซึ่งแท้จริงแล้วนักศึกษาชาวจีนเพียง
ต้องการจะแสดงเจตนาในการขอความช่วยเหลือ เนื่อง
มาจากว่าถ้อยคำของนักศึกษามีลักษณะสั้นและทวน
ซึ่งไม่ใช่รูปแบบถ้อยคำที่ชาวไทยใช้เพื่อขอความช่วยเหลือ
จากผู้อื่น แต่ไม่ทราบว่าตนควรจะใช้ถ้อยคำ
อื่นใดในประโยคเช่นนี้ ลักษณะประโยคแบบนี้ไม่เพียง
แต่จะไม่สามารถสื่อจุดมุ่งหมายวัจนกรรมที่แท้จริงของ
ตนเองได้ยังอาจจะสร้างความขุ่นเคืองใจให้กับผู้ฟังชาว
ไทยอีกด้วย ทั้งนี้ข้อความบกพร่องนี้หากมุ่งเน้น
พิจารณาจากรูปประโยคที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทการ
สื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและพิจารณาจากเจตนาแล้ว
ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับ
นักศึกษาแต่เกิดจากการที่ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษา “ใช้”
ภาษาผิดและการใช้คำผิดความหมายของนักศึกษาจีน
ในที่นี้อาจเกิดจากนักศึกษาไม่มีความหมายของคำที่
ต้องการใช้ จึงสืบค้นความหมายจากพจนานุกรมหรือ
สืบค้นจากเว็บไซต์แปลภาษา เช่น ภาษาจีนคำว่า
“要yao4” (ต้อง/ต้องการ) ในประโยคตัวอย่าง (3)
ความหมายตามพจนานุกรมจีน-ไทยซึ่งส่วนใหญ่
เป็นการแปลคำต่อคำไม่ได้มีการอธิบายความหมายและ
การใช้อย่างละเอียดไว้ เมื่อนักศึกษาจีนนำมาใช้ใน
ประโยคภาษาไทยจึงไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม

ดิฉันมาจากเมืองจีนมณฑลยูนนาน มาจาก
ประโยคภาษาจีน (我来自中国云南省) ถูกต้องควร

แก่เป็น ดิฉันมาจากมณฑลยูนนานประเทศจีน

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดจึงไม่มีการ
เปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อบอกหน้าที่ของคำ ตำแหน่งของ
คำในประโยคจะกำหนดความหมายและหน้าที่ของคำ
ดังนั้นการเรียงคำเข้าประโยคจึงมีความสำคัญ

จะสังเกตได้ว่านักศึกษาเรียงประโยคโดยยึดตามหลัก
การจัดเรียงคำตามรูปแบบวัฒนธรรมจีนโดยเรียงจาก
ใหญ่ไปเล็ก เช่นวันและเวลาโดยเรียงจากปีเดือนวันหาก
เกี่ยวกับสถานที่ที่อยู่โดยการเรียงจากประเทศมณฑล
เมืองที่อยู่เลขที่เป็นต้น แต่ในบริบทของวัฒนธรรมไทย
จะจัดเรียงคำจากเล็กไปใหญ่ซึ่งตรงกันข้ามกับแนว
ปฏิบัติของวัฒนธรรมจีน ดังนั้นผู้สอนจึงควรเน้นย้ำเรื่อง
การเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนและ
ต้องวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสองภาษาเพื่อให้
ผู้เรียนได้เห็นความชัดเจนและเห็นผลกระทบของภาษา
แม่ที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศด้วย

3. ลักษณะการใช้คำผิดความหมาย

เป็นที่ทราบกันว่าภาษาไทยกับภาษา
จีนมีโครงสร้างประโยคที่ใกล้เคียงกันจะแตกต่างกันที่
ส่วนตำแหน่งขยายของประโยค การใช้คำในรูปประโยค
แต่ระบบการใช้คำสื่อความหมายของภาษาไทยและ
ภาษาจีนมีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ปัญหาอีก
อย่างหนึ่งของนักศึกษาชาวจีนเมื่อใช้ภาษาไทยในการ
สื่อสารคือมักจะแปลภาษามาจากภาษาจีนโดยตรง เมื่อ
นำไปใช้จึงทำให้เกิดข้อบกพร่องในการใช้หรือทำให้ผู้
ฟังเกิดความเข้าใจผิดได้ตัวอย่างจากงานวิจัยที่พบ เช่น

(5) ตอนแรกผมไม่ชอบภาษาไทยภายหลัง
ผมรู้สึกว่าคุณไทยน่าสนใจมาก มาจากประโยคภาษาจีน
(刚开始我不太喜欢泰语，后来我觉得泰国人很有意思。)

จะเห็นว่าข้อบกพร่องเกิดจากการที่
นักศึกษาชาวจีนยึดติดกับการเลือกใช้ถ้อยคำและความ
หมายแรกที่ปรากฏตามพจนานุกรมออนไลน์ โดยลืม
คำนึงไปว่าถ้อยคำหรือความหมายและกฎเกณฑ์การนำ
ไปใช้นั้นอาจจะแตกต่างจากถ้อยคำในภาษาไทย
การใช้คำผิดที่และผิดสถานการณ์แม้ว่าผู้ฟังเจ้าของ
ภาษาสามารถรับรู้จุดมุ่งหมายวัจนกรรมนั้นได้ แต่ไม่
สามารถเข้าใจต่อไปว่าถ้อยคำของผู้พูดคืออะไรอาจจะ
ทำให้ผู้ฟังสื่อเจตนาไปในทางที่ผิดได้ และการที่
นักศึกษาชาวจีนมักใช้ถ้อยคำผิดที่และผิดสถานการณ์

เช่นนี้ อาจเป็นเพราะอนุমানว่ารูปแบบการใช้ภาษาไทยคล้ายคลึงกับรูปแบบการใช้ภาษาจีนนั่นเอง ทั้งนี้พบว่าข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน แต่ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาที่เกิดจากการขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการใช้ภาษาไทย Qin (2012 : 24) กล่าวว่าอีกสาเหตุหนึ่งอาจจะมาจากหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสื่อสารได้ด้วยการปฏิบัติจริงนอกจากนี้ยังเป็นการสอนในลักษณะบูรณาการ (Integrated, skill) รวมทั้งการสอนที่มุ่งเน้นการใช้ภาษามากกว่าหลักการใช้และเน้นการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน แต่เมื่อนักศึกษาได้เข้ามาศึกษาภาษาไทยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปใช้ในการศึกษาวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงไม่สามารถปรับตัวได้ตัวอย่างจากงานวิจัยที่พบ เช่น

(6) คุณปู่คุณย่าก็สุขภาพด้วย มาจากประโยคภาษาจีน (爷爷、奶奶也都健康。) ควรแก้เป็นคุณปู่คุณย่าก็แข็งแรงเช่นกัน

เป็นที่ทราบกันดีว่าคำศัพท์หนึ่งคำจะประกอบด้วยความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ซึ่งสามารถค้นหาได้ในพจนานุกรม ในกรณีนี้นักศึกษาอาจจะใช้วิธีเปิดพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์หรือการแปลผ่านเว็บไซต์ پایดู่ (www.baidu.com) เพื่อเลือกคำมาใช้โดยคำว่า “健康jian4kang1” ตามความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมจีน-ไทยหมายถึงสุขภาพ/แข็งแรง ทั้งนี้อาจจะอนุমানได้ว่านักศึกษาชาวจีนอาจจะรับรู้รอบไม่ดูความหมายและวิธีการใช้คำให้ละเอียดถี่ถ้วนแล้วนำมาใช้เลยจึงเกิดข้อบกพร่องนี้ขึ้น เพราะคำที่มีความหมายเดียวกันหรือคล้ายกันอาจใช้แทนกันไม่ได้ในบริบทที่แตกต่างกันเมื่อนำมาใช้แล้วอาจเกิดความหมายในการสื่อสารได้ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนเลยทีเดียวได้เพราะความรู้ด้านคำศัพท์เป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นคำในภาษา

ไทยบางคำมีหลายความหมายมีหลายหน้าที่ ทั้งยังมีเรื่องของการใช้คำในสถานการณ์การสื่อสารต่างๆรูปแบบและประเภทการใช้ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นวิธีการสอนความหมายในทางปฏิบัติของคำศัพท์ภาษาจีนและภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การใช้คำศัพท์ในสถานการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงบริบทและการใช้ประโยคเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ลักษณะการใช้คำผิดระดับ ผิดกาลเทศะ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนภาษาที่สองของ Gass and Selinker (2008) พบว่าระยะเวลาที่อยู่ในช่วงที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ในภาษาใหม่ที่เรียนจะเกิดกระบวนการที่เรียกว่าการถ่ายโอนของภาษา (Language Transfer) ซึ่งเป็นการถ่ายโอนจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาที่สองการถ่ายโอนนั้นมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบทั้งด้านไวยากรณ์โครงสร้างของภาษาและความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) การถ่ายโอนเชิงบวก (Positive Transfer) จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาใหม่ได้ง่ายขึ้นในขณะที่การถ่ายโอนเชิงลบ (Negative transfer) จะทำให้ผู้เรียนสร้างแผนภาพของภาษาที่เรียนผิดพลาดเพราะนำเอาแผนภาพของภาษาแม่มาใช้ทำให้เกิดการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมเป็นการขัดขวางการเรียนรู้ภาษาที่กำลังเรียนอยู่ตัวอย่างจากงานวิจัยที่พบ เช่น

(7) “ครอบครัวของหนูใหญ่ชนิดหนึ่งอะ”
ประโยคภาษาจีนคือ (我的家大一点啊! Wode jia1 da4 yi dian3 a!)

(8) “อันที่จริงนะหนูไม่ไหวเท่าไรอะนะ”
ประโยคภาษาจีนคือ (其实我也不行啊! Qi2shi2 wo3 ye3 bu4xing2 a!)

จากประโยคตัวอย่าง(7)และ(8) สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งสองแบบคือเป็นการถ่ายโอนทั้งเชิงบวกและเชิงลบสาเหตุประการแรกอาจจะเกิดจากคำภาษาจีน “啊a” ตรงตัวเพราะในภาษาจีนส่วนใหญ่นำคำนี้จะใช้เป็นคำลงท้ายประโยคซึ่งใช้บ่อยทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด (“啊! = a! ออกเสียงเป็นภาษาไทยว่า

อา/อะ/ฮะ” แล้วแต่รูปประโยคที่ปรากฏ) และสาเหตุประการที่สองอาจจะเป็นไปได้ว่านักศึกษาชาวจีนได้รับอิทธิพลจากภาษาพูดของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันที่มักจะลงท้ายประโยคคำพูดว่า “อะ” “อะนะ” ทั้งนี้ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดหากพิจารณาจากนิยามและตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแล้ว ในบางครั้งเมื่อผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาเลือกใช้ถ้อยคำผิดพลาดหรือบกพร่องผู้ฟังที่เป็นเจ้าของภาษาส่วนมากอาจจะอนุมานว่าผู้พูดมิได้ตั้งใจกล่าวถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาไม่ติและอาจให้อภัยผู้พูดก็เป็นได้ แต่ภายใต้บริบทการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับนักศึกษาคำนึงเกี่ยวกับการแสดงความรู้สึกหรือการแสดงความรู้สึกเคารพต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญอยู่ อีกทั้งการใช้ภาษาพูดมาใช้ในภาษาเขียนแม้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดปัญหาในการสื่อสาร แต่ก็ยังเป็นลักษณะของการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย ดังนั้นผู้สอนจึงควรคำนึงถึงทักษะทางภาษาว่าผู้ส่งสารต้องมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจง่ายในระดับชีวิตประจำวันและต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนและมีความรู้ถึงลักษณะภาษาแม่ของนักศึกษาชาวจีน เมื่อพบข้อบกพร่องลักษณะนี้เกิดขึ้นแม้จะเป็นเพียงข้อบกพร่องเล็กน้อยๆจึงควรที่จะให้คำแนะนำหรือแก้ไขในทันที

ฉะนั้นหากผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการนำทักษะทางภาษาที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ควรจะต้องใส่ใจกับการฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญทั้งด้านกฎเกณฑ์ทางภาษาและกฎเกณฑ์ทางสังคมไปพร้อมกัน ในขณะเดียวกันผู้สอนก็ควรคำนึงถึงวิธีการนำคำศัพท์หรือประโยคที่นอกจากจะสอนความหมายของคำและวิธีใช้ ยังต้องคำนึงถึงความหมายแฝงหรือความหมายเชิงวัฒนธรรมของคำนั้นด้วย การสอนภาษาที่ควบคู่ไปกับการสอนหลักวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็น

อีกสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนทราบกลวิธีและกระบวนการคิดของเจ้าของภาษาในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆไปพร้อมกันและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะอีกด้วย

บทสรุป

ผลการศึกษาครั้งนี้พบข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการเกี่ยวกับข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน ไม่ว่าจะเป็นข้อบกพร่องเชิงภาษา ศาสตร์วัจนปฏิบัติหรือข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติ ศาสตร์สังคมซึ่งข้อบกพร่องที่ปรากฏสามารถจำแนกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) การใช้คำนามและคำสรรพนามไม่ถูกต้องเหมาะสม 2) ลักษณะประโยคแบบภาษาแม่ (ภาษาจีน) 3) ลักษณะการใช้คำผิดความหมาย 4) ลักษณะการใช้คำผิดระดับและผิดกาลเทศะ ดังนั้นเพื่อลดข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ วัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน ซึ่งนับเป็นพันธกิจที่สำคัญอีกอย่างควบคู่ไปกับการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

แนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาและวิเคราะห์ข้อข้อบกพร่องในการใช้ประโยคภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาวิชาอื่นๆ

ควรศึกษาปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนที่มาเรียนในประเทศไทย

ควรศึกษาการใช้คำทับศัพท์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยและสาขาอื่นๆ

บรรณานุกรม

- นิภา กู้พงษ์ศักดิ์. (2553). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติกรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์ปีที่ 31 ฉบับที่1. กรุงเทพฯ.
- เมตตา วิวัฒนากุล. (2548). ลักษณะและปัญหาการสื่อสารต่างวัฒนธรรมในบริษัทนานาชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวริน แสงอาวุธ. (2560). วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน. วารสารมจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). แนวคิดพื้นฐานด้านวัฒนธรรมศาสตร์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ดวงทิพย์ เจริญรุกษ์ ผ่อนโซติ และพัชราภา เอื้ออมรวนิช. (2557). การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. นิเทศศาสตร์ปริทัศน์.
- จินดารัตน์ ธรรมรงวุทย์. (2553). ข้อบกพร่องเชิงวัฒนธรรมในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม : กรณีศึกษาการใช้ภาษาไทยของผู้พูดชาวอเมริกันและชาวจีน ; วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการสื่อสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2551). ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. วารสารวรรณวิทัศน์ ปีที่8 เดือนพฤศจิกายน. กรุงเทพมหานคร.
- Huang Xichang. (2556). ผลกระทบของการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวของครูชาวจีนที่สอนภาษาจีนในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ธุรกิจระหว่างประเทศ) คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Gass, Susan & Selinker, Larry. (eds). (2008). *Second Language Acquisition : An Introductory Course*. New York : Routledge/Taylor and Francis Group.
- Kwanjai, Phat, Anchalee. (2018). 社会称呼语运用的偏误分析与对外汉语教学策略研究——以中国重庆大学和重庆外国语大学的泰国留学生为例. (2018). <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejchophayom/issue/view/10332>
- Leech G. (1983). *Principles of Pragmatic*. London : Longman.
- Selmer, J. (2006). *Language ability and adjustment : Western Expatriates in China*. Thunderbird International Business Review. 48(3) : 347-368.
- Thomas J. (1983). *Cross-Cultural Pragmatic Failure*. Beijing : Beijing Foreign Language Press.
- Jiang, X. (2006). *Towards intercultural communication : from micro to macro perspectives*. Intercultural Education, 17(4), 407-419.
- Kasper and Rose. (2002). Pragmatic Development in a Second Language. *Language Learning : A Journal of Research in Language Studies*, v52 suppl 1.

- Lan Xialing. (2014). 泰语习得者的跨文化语用失误分析及教学策略[J].创新教育.
- Qin Pu. (2012). 泰语教学中跨文化培养交际能力的探讨[J]. 南京职业技术学院学报.